

وضعیت حقوق بشر در افغانستان

گزارش جنوری - مارچ ۲۰۲۴

در مورد این گزارش

به کشته شدن حداقل پنج غیرنظامی (یک زن، سه مرد و یک نفر با سن و جنسیت نامعلوم) و زخمی شدن حداقل ۲۰ نفر دیگر (۱۸ مرد و دو نفر با سن و جنسیت نامعلوم) گردید. شاخه خراسان - دولت اسلامی مسئولیت این حمله را به عنوان بخشی از کمپاین "و هر کجا که آنها را پیدا کردید بکشید" به عهده گرفت و اعلام کرد که هدف "کافران" بوده است.

این گزارش تازه در مورد وضعیت حقوق بشر در افغانستان که دوره جنوری تا مارچ ۲۰۲۴ را تحت پوشش قرار می دهد، بر اساس نظارت انجام شده توسط بخش حقوق بشر یوناما در مطابقت با مأموریت آن از جانب شورای امنیت سازمان ملل متحد تریب شده است.^۱

حقوق زنان و دختران

• در ۹ جنوری در منطقه الوخیل ناحیه ۱۶، با انفجار مواد منفجره تعبیه شده یک بس مسافری را که کارمندان اداره تنظیم امور زندان های اداره حاکم را حمل می کرد، هدف قرار داده شد. در این حمله حداقل سه مرد بالغ کشته و حداقل ۱۳ مرد بالغ زخمی شدند. شاخه خراسان - دولت اسلامی مسئولیت این حمله را به عنوان بخشی از کمپاین خود "و هر کجا که آنها را پیدا کردید بکشید" بر عهده گرفت و اظهار داشت که هدف واسطه نقلیه بود که کارکنان زندان را حمل می کرد.

در ۲۰ مارچ، سال جدید تعلیمی در افغانستان بدون حضور دختران افغان در لیسه ها به دلیل ادامه ممنوعیت تحصیل دختران بالاتر از صنف ششم از سوی مقامات اداره حاکم، آغاز شد.^۲ در دعوتنامه که توسط وزارت معارف اداره حاکم برای رسانه ها به منظور اشتراک در مراسمی در کابل به مناسبت آغاز سال جدید تعلیمی صادر شد، با ذکر "عدم وجود مکان های مناسب برای زنان" به طور خاص به خبرنگاران زن دستور داده شد که در این مراسم شرکت نکنند.^۳

• در ۱۱ جنوری حوالی ساعت ۳ بعد از ظهر در شهر کابل، منطقه دشت برچی، انفجاری با ماهیت نامعلوم در یک مرکز تجاری رخ داد. در این حمله حداقل سه نفر (سن و جنسیت نامعلوم) کشته و حداقل ۳۵ نفر (یک دختر، پنج پسر، هشت زن بالغ و ۲۱ نفر با سن و جنسیت نامعلوم) زخمی شدند. هیچ کس مسئولیت این حمله را بر عهده نگرفته است.

در حالی که حقوق بشر یوناما همچنان گزارش های مربوط به اجرای دستورالعمل حجاب^۴ عمدتاً توسط مسئولان امر بالمعروف و نهی عن المنکر اداره حاکم را دریافت می کرد، پس از جنوری ۲۰۲۴، این گونه حوادث با توقف اقدامات اجرایی در مقیاس وسیع که در فاصله زمانی بین دسامبر ۲۰۲۳ و جنوری ۲۰۲۴ رخ داد، به میزان قابل توجهی کاهش یافت.^۵

خسارات ناشی از مواد منفجره تعبیه شده

در ۲۱ مارچ در شهر کندهار، ناحیه اول، بیرون از محوطه نوی کابل بانک، یک مهاجم انتحاری واسکت خود را در میان یک جمع بزرگ پولیس اداره حاکم که برای گرفتن معاشات خود در بیرون از بانک صف کشیده بودند، انفجار داد که منجر به کشته و زخمی شدن ۷۵ نفر: حداقل ۲۵ مرد بالغ کشته شدند و حداقل ۵۰ مرد بالغ زخم برداشتند. بیشتر قربانیان در واقع

از ۶ الی ۱۱ جنوری، سه انفجار مواد منفجره تعبیه شده در شهر کابل باعث کشته شدن حداقل ۷۹ غیرنظامی شد:

• در ۶ جنوری در دشت برچی، یک منطقه عمدتاً شیعه نشین هزاره کابل انفجار مواد منفجره تعبیه شده یک مینی بس شهری را هدف قرار داد که منجر

[۱] تمام تاریخ های مشخص شده در این گزارش به سال ۲۰۲۴ مربوط می شود، مگر اینکه طور دیگر مشخص شده باشد.

[۲] قطعنامه ۲۶۲۶ (۲۰۲۲) شورای امنیت سازمان ملل متحد که توسط قطعنامه ۲۶۷۸ (۲۰۲۳) تمدید شده است.

[۳] دختران از سپتامبر ۲۰۲۱ از حضور در مکتب بالاتر از صنف ششم منع شده اند و زنان و دختران از دسامبر ۲۰۲۲ بدینسو از تحصیلات عالی منع شده اند. طبق گزارش ها، دختران و زنان می توانند برای تحصیل بالاتر از صنف ششم در مدارس حضور یابند، اما هیچ اطلاعاتی در مورد نصاب درسی که در مدارس تدریس می شود وجود ندارد.

[۴] سایت وزارت معارف اداره حاکم و حساب ایکس: دعوت نامه رسانه ای [وزارت معارف (moe.gov.af)]. [مراجعه شده در ۲۰ مارچ ۲۰۲۴];

https://twitter.com/moeafghanistan1/status/1770330211944472966?s=61&t=9qjwpPcq_Lu135k77_porw

[۵] قابل دسترس در <https://mopvpe.gov.af/ps/%DA%A9%DA%93%D9%86%D9%84%D8%A7%D8%B1%D9%87>

[۶] مراجعه شود به: English HR update Jan 2024 (unmissions.org)

آزادی رسانه ها

در ۱۹ مارچ، به مناسبت روز ملی خبرنگاران، وزارت اطلاعات و فرهنگ اداره حاکم از خبرنگاران در افغانستان قدردانی کرد. وضعیت خبرنگاران مختلط است. برخی از خبرنگاران از بهبود دسترسی به اطلاعات با انتصاب سخنگویان برای ریاست های برحال در سطح ولایت و ایجاد گروپ های واتس-اپ توسط برخی از نهادهای اداره حاکم برای پخش اطلاعات خبر داده اند. با وجود این، خبرنگاران و کارمندان رسانه ها همچنان در محیطی چالش برانگیز به فعالیت خود ادامه می دهند و علاوه بر طیفی از محدودیت های اعمال شده توسط مقامات اداره حاکم و خطر بازداشت خودسرانه، رسانه ها با چالش های مالی قابل توجهی در جریان کارشان مواجه هستند. برای مثال:

- در ۱۷ جنوری، در کابل، یک خبرنگار از خبرگزاری کیودو جاپان به اتهامات نامعلومی دستگیر شد (در ۲۵ جنوری رها شد).
 - در ۱۸ جنوری، در کابل، دو خبرنگار از مرکز خبری گردش-اطلاعات به اتهامات نامعلومی بازداشت شدند (در ۲۰ جنوری رها شدند).
 - در ۱۰ فبروری، در سمنگان، یک خبرنگار آژانس خبری پژواک که پس از درخواست مصاحبه با یک مقام اداره حاکم در مورد اعتراض مالکان رستوران ها و هتل ها در مورد افزایش مالیات بازداشت شده بود (در ۱۲ فبروری رها شد).
 - در ۱۷ فبروری، در کابل، یک کارمند خامه-پرس که در رابطه با گزارش نشریه در مورد تطبیق فرمان حجاب بازداشت شده بود (در ۱۸ فبروری رها شد).
- علاوه بر این، در ۱۸ فبروری، در کندهار، نامه ای به امضای والی این ولایت به رؤسای ادارات برحال صادر شد که در آن عکس گرفتن در جلسات و محافل ممنوع شده بود و قابل دسترس بودن تصاویری را که می توانند توسط رسانه ها استفاده شوند، محدود کرد.

پولیس اداره حاکم هستند. شاخه خراسان دولت اسلامی مسئولیت این رویداد را برعهده گرفت و گفت که هدف منسوبین اداره حاکم بوده است.

تلفات غیرنظامیان در اثر حملات هوایی در خوست و پکتیکا و درگیری های مسلحانه در پکتیا

در ۱۸ مارچ، حملات هوایی نیروهای نظامی پاکستان منجر به تلفات غیرنظامیان در ولایت خوست، (ولسوالی اسپیره، منطقه افغان دویی) شد که یک مرد ملکی بالغ را کشت و دو تن دیگر را زخمی کرد، و در ولایت پکتیکا (ولسوالی برمل، منطقه لمن) هفت غیرنظامی کشته شدند (دو زن، سه دختر و دو پسر).

در اواخر همان روز، درگیری مسلحانه بین نیروهای سرحدی اداره حاکم مرزی و نیروهای نظامی پاکستان در ولایت پکتیا (ولسوالی دند پتان، منطقه خرلاشی) منجر به کشته شدن چهار غیرنظامی افغان (سه طفل و یک مرد بالغ) شد. و هفت غیرنظامی افغان (دو طفل، چهار زن بالغ و یک مرد بالغ) زخمی شدند.

ذبیح الله مجاهد، سخنگوی مقامات اداره حاکم این رویدادها را به شدت محکوم کرد.^۷

وزارت امور خارجه پاکستان در مورد حادثه ۱۸ مارچ^۸ بیانیه ای صادر کرد. پاکستان در مراسله با یوناما گفت: "ما هر گونه ادعایی مبنی بر اینکه نظامیان پاکستان غیرنظامیان را در افغانستان هدف قرار داده است را تکذیب می کنیم... حملات بارز علیه غیرنظامیان و نیروهای مسلح پاکستان برنامه ریزی شده بود که باید متوقف می شد. به نظر می رسد تروریست هایی که در ۱۸ مارچ خلع سلاح شدند در زمره "غیرنظامیان" شمرده شده اند. پاکستان تعهد خود را به یوناما برای رعایت "اصول و اهداف منشور ملل متحد" و ادامه "کار با یوناما در اجرای مأموریت آن در افغانستان" ابراز کرد.

[۷]مراجعة شود به: Zabihullah (ذبیح الله م.) "IEA's Spokesperson Statement Regarding the Airstrikes of Pakistan in Afghanistan." <https://t.co/TkB0mplGd3> <https://t.co/8Umztvstrtb> / X (twitter.com)

[۸]مراجعة شود به: <https://mofa.gov.pk/press-releases/operation-against-terrorist-sanctuaries-of-ttp>

مقامات حکومتی پیشین و اعضای سابق نیروهای ملی دفاعی و امنیتی افغانستان^۹

با وجود اعلام عفو عمومی توسط مقامات اداره حاکم پس از تسلط در افغانستان، تهدیدات در برابر مقامات حکومتی پیشین و اعضای سابق نیروهای ملی دفاعی و امنیتی، از جمله دستگیری و بازداشت های خودسرانه، شکنجه و بدرفتاری، و قتل های فراقانونی، همچنان به حقوق بشر یوناما گزارش می شود.^{۱۰} مقامات اداره حاکم تعهد خود را به عفو عمومی تکرار کرده اند، به طور مثال، در ۹ مارچ سخنگوی وزارت امور خارجه، عبدالقهار بلخی در مصاحبه ای با الجزیره اظهار داشت: "ما پالیسی عفو عمومی را حفظ کرده ایم... صدها هزار نفر در حال حاضر شانه به شانه با دولت افغانستان و ارگان های دولتی کار می کنند. و میلیون ها نفر دیگر وجود دارند که در آرامش زندگی می کنند و از زندگی خود لذت می برند."^{۱۱}

از ۱ جنوری تا ۳۱ مارچ، حقوق بشر یوناما حداقل ۳۸ مورد دستگیری و بازداشت خودسرانه، حداقل ۱۰ مورد شکنجه و بدرفتاری، تهدیدات لفظی [شفاهی] و حداقل چهار مورد قتل های فراقانونی مقامات حکومتی پیشین و اعضای سابق نیروهای ملی دفاعی و امنیتی افغانستان را ثبت کرده است.

مجازات بدنی و اعدام

در ماه فبروری، مقامات اداره حاکم سه مورد اعدام افرادی را که محکوم به مرگ شده بودند، در محضر عام انجام دادند. در هر سه مورد، مقامات اداره حاکم اظهار داشتند که مجازات اعدام بر اساس حکمی که توسط محاکم سه گانه اداره حاکم (ولسوالی، استیناف و ستره محکمه) صادر و توسط رهبر طالبان تایید شده، اجرا شده است.

- در ۲۲ فبروری ۲۰۲۴، در استدیوم ورزشی علی بابا در شهر غزنی، ولایت غزنی، دو مرد در محضر عام به دلیل محکومیت های جداگانه به قتل، اعدام شدند (قتل ها به ترتیب در سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۲۲ صورت گرفته بود). در این گردهمایی تعدادی از مقامات اداره حاکم از جمله والی اداره حاکم، فرماندان امنیه اداره حاکم، رئیس استخبارات اداره حاکم، نمایندگانی از محاکم اداره حاکم در آن ولایت و صدها تن از باشندگان محل حضور داشتند.
- در ۲۶ فبروری ۲۰۲۴، در استدیوم ورزشی شهر شبرغان، ولایت جوزجان، یک مرد در محضر عام اعدام شد. بنابر گزارش ها موصوف به قتلی که در جنوری ۲۰۲۲ صورت گرفته، محکوم شده بود. هیئتی از مقامات اداره حاکم، از جمله والی اداره حاکم، رئیس محکمه استیناف اداره حاکم در آن ولایت و هیئتی از ستره محکمه اداره حاکم همراه با صدها تن دیگر از ساکنان محل در مراسم اعدام حضور داشتند. شاهدان عینی اظهار داشتند که این اعدام توسط اعضای خانواده مقتول و با شلیک پنج گلوله به فرد انجام شده است.

از زمان تسلط طالبان بر افغانستان، دو مورد قبلی مجازات اعدام وجود دارد که بر اساس فیصله محاکم و تأیید رهبر طالبان اجرا شده است: مورد اول در ولایت فراه در ۷ دسامبر ۲۰۲۲ و مورد دوم در ۲۰ جون ۲۰۲۳ در ولایت لغمان.

در ۲۶ مارچ، ذبیح الله مجاهد، سخنگوی مقامات اداره حاکم، به طلوع نیوز گفت که سنگسار بخشی از احکام شریعت است و "اگر دوباره شرایط برای آن [سنگسار] فراهم شود، ما بدون شک احکام شرعی را اجرا خواهیم کرد."^{۱۲}

[۹] نیروهای ملی دفاعی و امنیتی افغانستان (ANDSF) اصطلاح عمومی است که برای اشاره به نیروهای امنیتی دولت سابق جمهوری اسلامی افغانستان به کار می رود و شامل: نیروی سرحدی افغان، پولیس محلی افغان، اردوی ملی افغان، نیروی هوایی افغان، پولیس ملی افغان، نیروی های ملی نظم عامه افغان، نیروهای ویژه افغان، اردوی محلی افغان (همچنین به عنوان اردوی ملی افغانستان - اردوی محلی نیز شناخته می شود) و ریاست امنیت ملی.

[۱۰] برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد عفو عمومی، مراجعه شود به گزارش حقوق بشر یوناما: یک مانع برای تامین صلح: نقض حقوق بشر در برابر کارمندان حکومت سابق و اعضای پیشین قوای مسلح افغانستان. قابل دسترس در:

[A barrier to securing peace: HR violations against former government officials & former armed force members | UNAMA](https://www.unmissions.org/en/afghanistan-barrier-to-securing-peace-hr-violations-against-former-government-officials-former-armed-force-members)

[۱۱] الجزیره انگلیسی، ۹ مارچ. سایر اظهارات مقامات اداره حاکم در اشاره به عفو عمومی در این دوره عبارتند از: طلوع نیوز، "امارت اسلامی ادعاهای مربوط به انتقام از متحدان ایالات متحده را رد می کند"، ۳۱ جنوری ۲۰۲۴، قابل دسترس در: <https://tolonews.com/afghanistan-187217> (اظهارات ذبیح الله مجاهد، سخنگوی مقامات اداره حاکم)؛ خبر گزار صدادی افغان، "امارت اسلامی همانگونه که برای افغانستان امنیت و ثبات می خواهد، برای منطقه و جهان نیز امنیت و ثبات می خواهد"، ۱۵ فبروری ۲۰۲۴، قابل دسترس در: <https://www.avapress.com/en/news/285908/islamic-emirate-wants-security-and-stability-for-afghanistan-it-also-the-region-world> (اظهارات محمد عبدالکبیر، معاون رئیس الوزراء اداره حاکم).

[۱۲] [Stoning Punishment Based on Sharia: Mujahid | TOLONews](https://www.tolonews.com/en/afghanistan-stoning-punishment-based-on-sharia-mujahid)

- در مورد تعداد زندانیان، در ۲۶ جنوری، معاون اداره تنظیم امور زندان های اداره حاکم طی مصاحبه ای اظهار داشت که تعداد زندانیان به ۱۹۳۰۰ تن رسیده که از آن جمله حدود ۸۰۰ تن آن زنان هستند.^{۱۵}
- در ماه مارچ، تعدادی از کمیته هایی که وظیفه بررسی دوسیه های زندانیان به منظور شناسایی واجدان شرایط برای رهایی زودهنگام به مناسبت عید فطر را داشتند، تشکیل شد. این کمیته ها به ریاست محکمه استیناف و با عضویت نمایندگان از نهاد های مختلف اداره حاکم در چندین ولایت ایجاد شدند.^{۱۶} در ۸ اپریل، ستره محکمه اداره حاکم اعلام کرد که به مناسبت عید سعید فطر، ۲۸۵۵ زندانی واجد شرایط عفو از زندان های کشور رها شده و مجازات ۱۴۲۰ تن از زندانیان کاهش یافته است.^{۱۷}
- وزارت عدلیه اداره حاکم نیز از تلاش های ریاست مساعدت های حقوقی این وزارت اداره حاکم برای برگزاری جلسات آگاهی دهی برای مقامات و کارمندان اداره حاکم خبر داد. گزارش ها حاکی از آن است که جلسات در هلمند، کابل، کاپیسا کندز، ننگرهار و پکتیا برگزار شد و بر هدایات رهبر طالبان، رفتار حرفه ای پولیس با مردم و دسترسی به مساعدت های حقوقی متمرکز بود. همچنین جلساتی برای اشتراک کنندگان مدارس، مساجد و مکاتب در مورد حقوق از جمله حقوق والدین و حقوق طفل برگزار شد.^{۱۸}

مقامات اداره حاکم همچنین به اجرای مجازات های بدنی قضایی در محضر عام ادامه می دهند، به طوری که این مجازات ها حداقل در یک ولایت هر هفته انجام می شود. به عنوان مثال، در ۲۵ فیبروری، در ولایت بلخ، دو نفر که به جرم فرار از منزل و زنا محکوم شده بودند، در محوطه محکمه استیناف، در حضور مقامات اداره حاکم، کارمندان محکمه و مردم در محضر عام هر کدام ۳۵ شلاق زده شدند. در همین روز در ولایت لغمان، دو نفر به جرم بد اخلاقی، بازهم در حضور مقامات اداره حاکم، در محضر عام ۳۵ بار شلاق زده شدند.

اجراءات عدلی

از جنوری الی مارچ، وزارت های مختلف اداره حاکم اعلامیه هایی را در خصوص اجراءات عدلی منتشر کردند:

- در ۱۹ مارچ، وزارت عدلیه اداره حاکم اعلام کرد که از ۱۱ فیبروری تا ۱۱ مارچ، ریاست مساعدت های حقوقی آن وزارت به ۴۶ تن از مظنونین و متهمین بی بضاعت در قضایای جزایی و مدنی مساعدت حقوقی و هم چنین برای ۱۴ تن در بخش های مختلف مشوره حقوقی ارائه کرده است.^{۱۳}
- در ۲۶ مارچ، وزارت عدلیه اداره حاکم انتشار جریده رسمی شماره ۱۴۴۴ مورخ ۴ مارچ ۲۰۲۴ را اعلام نمود که در برگیرنده قانون رسیدگی به شکایات و چندین فرامین رهبر طالبان، از جمله ایجاد محکمه اختصاصی برای رسیدگی اختلافات در مورد زمین هایی که ادعا می شود از دولت غصب شده است، ارسال موضوعات مربوط به لوی ریاست نظارت و تعقیب فرامین و احکام به محاکم نظامی و تفویض صلاحیت تعقیب و گرفتاری اختطافچیان از ریاست عمومی استخبارات اداره حاکم به وزارت امور داخله اداره حاکم می باشد.^{۱۴}

[۱۳] <https://x.com/MojAfghanistan/status/1769956365118701820?s=20>

[۱۴] http://old.moj.gov.af/Content/files/OfficialGazette/01401/OG_01444.pdf

[۱۵] https://youtu.be/9_Cy6ugjoXA?si=QFRk9J8L19N5cwwJ

[۱۶] طبق گزارش ها، کمیته ها در ولایات میدان وردک، خوست، بلخ و جوزجان (اعلام شده در ۲۶ مارچ) و غزنی در ۲۳ مارچ ایجاد شدند.

https://x.com/SupremeCourt_af/status/1772546786239877136?s=20;

https://x.com/SupremeCourt_af/status/1772209805370736871?s=20

https://x.com/SupremeCourt_af/status/1777249314688970770 [۱۷]

[۱۸] به طور مثال مراجعه شود به: <https://x.com/MojAfghanistan/status/1765653321480544536?s=20>;

<https://x.com/MojAfghanistan/status/1747493303526814008?s=20>;

<https://x.com/MojAfghanistan/status/1769956365118701820?s=20>;

<https://x.com/MojAfghanistan/status/1770736905878962250?s=20>